

5.6.2015

28/011/2015

Koulutuksen järjestäjät

Voimassaoloaika: 1.8.2015 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 631/1998, 11 §:n 3 kohta ja L 630/1998,
27 a § (787/2014)

Kumoo Opetushallituksen määräyksen
23.12.2011 nro 39/011/2011

Muuttaa Opetushallituksen määräystä

-

OPISKELIJAN TERVEYDENTILAA KOSKEVAT VAATIMUKSET AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOISSA

Opetushallitus on päättänyt opiskelijan terveydentilaa koskevista vaatimuksista ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa liitteen mukaisesti.

Koulutuksen järjestäjän tulee noudattaa määräystä niissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa, joista säädetään ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (812/1998) 8 §:ssä (1033/2011 ja 330/2015).

Lisätietoja määräyksestä ja siitä, mistä se on saatavissa, saa Opetushallituksen ammattikoulutuksen tai ruotsinkielisen koulutuksen toimintayksiköstä.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Opetusneuvos

Aira Rajamäki

LIITE

Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa 2015

**OPIKKELIJAN TERVEYDENTILAA KOSKEVAT VAATIMUKSET AMMATTI-
JA ERIKOISAMMATITUTKINNOISSA**

Määräys 28/011/2015

SISÄLTÖ

OPISKELIJAN TERVEYDENTILAA KOSKEVAT VAATIMUKSET AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOISSA

1	Opiskelijaksi hakijan ja opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa	1
2	Terveydentilavaatimusten kuvaukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa	3

OPISKELIJAN TERVEYDENTILAA KOSKEVAT VAATIMUKSET AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOISSA

1 Opiskelijaksi hakijan ja opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa

Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten tavoitteena on edistää turvallisuutta näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ja myöhemmin työelämässä. Tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset tulee ottaa huomioon näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutuksen hakeutumisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa.

Näyttötutkintoon hakeutumisessa ja valmistavassa koulutuksessa sovelletaan säännöksiä opiskelijaksi ottamisen perusteista, esteettömyydestä ja muista opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä, terveydentilavaatimuksista tiedottamisesta, opiskelijaksi ottamiseen liittyvästä tiedon saannista sekä opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja siihen liittyvästä tiedon saannista (ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n (952/2011, muutettu 788/2014) viittaussäännökset ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27, 27 a ja 27 b §:ssä sekä 32 ja 32 a §:ssä.)

Ammattillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n 3 kohdan viittaussäännöksen perusteella Opetushallituksella on valtuutus antaa määräys opiskelijan terveydentilaa koskevista vaatimuksista valtioneuvoston asetuksen 8 §:ssä (muutettu 1033/2011 ja 330/2015) säädetyissä humanistisen ja kasvatusalan, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys ja liikunta-alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.

Terveydentilavaatimukset opiskelijaksi hakeutumisen vaiheessa

Sen lisäksi, mitä edellä todetaan, tulee näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjän huolehtia siitä, että koulutusta ja koulutukseen hakeutumista koskevaa tietoa on yleisesti saatavilla (L 952/2011, 13 a §). Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjä voi tiedottaa tutkintokohtaista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista esimerkiksi hakuoppaissa, sähköisessä hakutiedotuksessa www.opintopolku.fi ja muussa hakutiedotuksessa sekä opiskelijaksi ottamisen yhteydessä esimerkiksi pääsy- ja soveltuvuuskokeissa.

Opiskelijaksi hakijan tulee arvioida omaa ajankohtaista terveydentilaansa ja toimintakykyään suhteessa sen SORA -tutkinnon terveydentila- ja toimintakykyvaatimuksiin, johon hän on hakeutumassa opiskelijaksi, ja josta hän on saanut tietoa hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisessa.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (11 §:n viittaussäännös ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 27 b §:ään) mukaan koulutuksen järjestäjä voi pyytää opiskelijaksi hakijalta hänen terveydentilaansa koskevia tietoja opiskelijaksi ottamisen arviointia ja päätöksentekoa varten. Koulutuksen järjestäjä voi pyytää näitä tietoja milloin tahansa hakeutumisvaiheen aikana riippumatta hakijan omasta ilmoituksesta.

Opiskelijaksi hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen silloin, kun opintoihin liittyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, eikä turvallisuutta vaarantavia esteitä voida kohtuullisin toimenpitein poistaa.

Esteenä opiskelijaksi ottamiselle voi olla myös aikaisemmin tapahtuneen opiskeluoikeuden peruuttamis päätöksen salaaminen hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisessa.

Opiskelijaksi hakijan oikeusturvan kannalta on perusteltua, että häntä ei valita sellaiseen näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, jonka mukaisissa käytännön tehtävissä tai työssä oppimisessa hän ei terveydentilansa tai toimintakykynsä vuoksi voisi toimia. Opiskelijaksi ottamispäätöstä tehtäessä on kuitenkin otettava huomioon ammatteihin ja työhön sisältyvät moninaiset tehtävät. Saman ammatti- tai erikoisammattitutkinnon sisällä voi olla tutkinnon osia, joiden näyttötutkintoon valmistava koulutus edellyttää erilaista terveydentilaa tai toimintakykyä ja voi näin mahdollistaa opiskelijaksi hakijalle yksilöllisiä ratkaisuja näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistumisessa.

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee tarvittaessa tehdä yhteistyötä eri koulutusasteiden tai viranomaisten kanssa välttämättömien tietojen saannissa ja antamisessa opiskelijaksi ottamisen päätöksentekoa varten.

Terveydentilavaatimukset näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aikana

Opiskelijaa koskevat tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset tulee ottaa huomioon myös valtioneuvoston asetuksen 8 §:n mukaisten ammatti- ja erikoisammattitutkintojen valmistavan koulutuksen aikana. Mikäli opiskelun aikana ilmenee, ettei opiskelija enää täytä terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä, tulee koulutuksen järjestäjän ensisijaisesti pyrkiä selvittämään opiskelun esteet ja opiskelijan mahdollinen tuen tarve yhteistyössä opiskelijan ja opiskeluterveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa ja tarkistaa näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen henkilökohtaistamiseen liittyviä yksilöllisiä ratkaisuja.

Terveydentilan ja toimintakyvyn muuttumisesta näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aikana aiheutuvat käytännön ongelmat tulee voida mahdollisimman pitkälle ratkaista opiskelijalle sopivilla yksilöllisillä opiskelujärjestelyillä. Myös opintojen ohjaus, opiskelijan pedagoginen tuki, ergonomisiin työtapoihin ja apuvälineiden käyttöön ohjaaminen voivat vahvistaa opiskelijan opiskelukykyä näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa.

Mikäli opiskelun esteitä ei näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aikana voida kohtuullisin toimenpitein poistaa, tulee koulutuksen järjestäjän selvittää yhdessä opiskelijan ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstön kanssa opiskelijan mahdollisuus hakeutua muuhun näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää. Opiskelijan terveydentilan tai toimintakyvyn muuttuessa näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aikana on aina tehtävä yhteistyötä opiskeluterveydenhuollon ja tarvittaessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä tapahtuvan opiskelun aikana myös työpaikkojen työterveyshuollon kanssa. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n kohdan 10 (viittaussäännös ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 32 a §:ssä) mukainen arvio opiskelijan toimintakyvystä opiskelun edellyttämien terveydentilavaatimusten johdosta. Opiskelijan opiskeluoikeuden peruuttaminen näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa tulee olla viimesijainen keino.

2 Terveystilavaatimusten kuvaukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa

TAULUKKO 1: Terveystilavaatimusten kuvaukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa koulutusaloittain ja tutkinnoittain (VNA 812/1998 8 § (muutettu 1033/2011 ja 330/2015).

HUMANISTINEN JA KASVATUSALA	TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET
<p>Ammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto • Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto <p>Erikoisammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen erikoisammattitutkinto 	<p>Opiskelijaksi hakijan terveystilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveystilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (1033 /2011, muutettu 330/2015) määrättyissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tarkoitettuihin opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Henkilön terveystilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.</p> <p>Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • sellainen psyykinen tai fyysinen sairaus tai vamma, joka estää käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen osallistumisen kuten psykoottistasoinen oireilu tai vakavasti toimintakykyä laskeva masennus, vakava sosiaalisten tilanteiden pelkotila tai viittomisen estävä sairaus tai vamma • muu sairaus tai vamma, joka vaarantaa opiskelijan oman tai muiden käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen osallistuvien tai niissä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden • päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus.
TEKNIKAN JA LIIKENTEEN ALA, LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA	TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET
<p>Ammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto • Linja-autonkuljettajan ammattitutkinto • Puutavaran autokuljetuksen ammattitutkinto • Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto • Maarakennusalan ammattitutkinto • Metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinto • Ympäristöhuollon ammattitutkinnon jätteiden ja vaarallisten aineiden kuljettamisen osaamisala 	<p>Opiskelijaksi hakijan terveystilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveystilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (1033/2011, muutettu 330/2015) määrättyissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa.</p> <p>Ohessa mainittujen ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin valmistavassa</p>

<p>Erikoisammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto 	<p>koulutuksessa edellytetään henkilöltä käytännön tehtäviin ja työssä oppimisen aiheuttamaan kuormitukseen nähden riittävää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä.</p> <p>Maantieliikenteessä ammattikuljettajalta edellytetään joko ryhmän 2 ajokorttia (kuorma- ja linja-autojen sekä raskaiden ajoneuvoyhdistelmien kuljettajat) tai henkilö-auton ammattiajolupaa (taksinkuljettajat). Näitä haettaessa sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen ajoterveydestä ryhmän 2 mukaisia terveydentilavaatimuksia.</p> <p>Ajolupaa koskevista terveydentilavaatimuksista ja ajoterveyden valvonnasta säädetään ajokorttilaissa (386/2011) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ajoterveydestä, jossa annetaan tarkemmat säännökset ajokortin terveysvaatimuksista direktiivin 2006/126/EY liitteen III ja direktiivin 2009/113/EY-vaatimusten mukaisesti. www.finlex.fi</p> <p>Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.</p> <p>Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • insuliinihoitoinen diabetes • epilepsia tai muut tasapainoelimistön sairaudet ja toimintahäiriöt • sellainen näön tai kuulon heikkous, jota ei voida korjata apuvälineillä • sydän- ja verenkiertoelinten sairaus • fyysisen kuormituksen sietoa ja ulkotyössä selviytymistä rajoittava hengityselinten sairaus • tuki- ja liikuntaelimistön sairaus • munuaissairaudet • psyykinen sairaus, joka estää käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen osallistumisen • päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus. <p>Asetuksen 330/2015, 8 §:ää sovelletaan opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet ympäristöhuollon ammattitutkintoon jätteiden ja vaarallisten aineiden kuljettamisen osaamisalalla valmistavat opinnot 1.1.2016 tai sen jälkeen.</p>
<p>Ammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vartijan ammattitutkinto <p>Erikoisammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto 	<p>Opiskelijaksi hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (330/2015) määrättyissä vartijan ammattitutkinnossa ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnossa opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.</p>

	<p>Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • sellainen näön tai kuulon heikkous, jota ei voida apuvälineillä korjata • sellaiset psyykkiset sairaudet, jotka estävät käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen osallistumisen, kuten ajankohtainen hoitamaton psykoosi tai vaikea toimintakykyä laskeva masennus • päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus • toimintakykyyn vaikuttava tuki- ja liikuntaelimestön sairaus. <p>Asetuksen 330/2015, 8 §:ää sovelletaan opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet vartijan ammattitutkintoon ja turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkintoon valmistavat opinnot 1.1.2016 tai sen jälkeen.</p>
<p>SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA</p>	<p>TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET</p>
<p>Ammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perhepäivähoidajan ammattitutkinto • Jalkojenhoidon ammattitutkinto • Kipsausalan ammattitutkinto • Obduktiopreparaattorin ammattitutkinto • Kehitysvamma-alan ammattitutkinto • Päihdetyön ammattitutkinto • Hierojan ammattitutkinto <p>Erikoisammattitutkinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kipsimestarin erikoisammattitutkinto • Psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinto • Kehitysvamma-alan erikoisammattitutkinto • Näkövammaistaitojen ohjaajan erikoisammattitutkinto • Puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinto • Työvalmennuksen erikoisammattitutkinto • Vanhustyön erikoisammattitutkinto • Hierojan erikoisammattitutkinto 	<p>Opiskelijaksi hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (1033/2011, muutettu 330/2015) määrätyissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.</p> <p>Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla</p> <ul style="list-style-type: none"> • sellaiset psyykkiset sairaudet, jotka estävät käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen osallistumisen, kuten ajankohtainen hoitamaton psykoosi tai vaikea toimintakykyä laskeva masennus • sellaiset fyysiset sairaudet kuten tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet tai vammat sekä krooniset ihottumat, jotka rajoittavat toimintakykyä siinä määrin, että estävät käytännön tehtävissä tai työssä oppimisessa toimimisen • veriteitse tarttuva sairaus saattaa rajoittaa käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen sijoittumista • päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus.

Ammattitutkinnot

- Liikunnan ammattitutkinto
- Valmentajan ammattitutkinto

Erikoisammattitutkinnot

- Valmentajan erikoisammattitutkinto

Opiskelijaksi hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (1033/2011, muutettu 330/2015) määrättyissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Henkilön terveydentilan tai toimintakyvyn osalta tulee arvioida mahdollisten sairauksien aiheuttamat rajoitteet ja sairauksien yksilöllinen hoitotilanne.

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla

- sellaiset psyykkiset tai fyysiset sairaudet tai vammat, jotka estävät käytännön tehtäviin tai työssä oppimiseen osallistumisen, kuten ajankohtainen hoitamaton psykoosi tai vakava toimintakykyä laskeva masennus tai tuki- ja liikuntaelimestön sairaus
- päihteiden ongelmakäyttö tai päihderiippuvuus.